альтернативних джерел енергії / Л. М. Максішко // Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Ґжицького. – 2011. – Т. 13, № 4(4). – С. 280–284.
3. Андрійчук І. В. Ключові проблеми використання альтернативних джерел енергії біогазу в Україні / І. В. Андрійчук, І. М. Метошоп, О. П. Олексин // Молодий вчений. – 2014. – № 5(1). – С. 44–47.

Альона Щербій

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО УРОКУ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Міністр освіти України Лілія Гриневич вважає, що початкова освіта має відповідати віковим особливостям дітей: «Для дітей природно-відповідний спосіб так званого «інтегрованого навчання» і сприйняття світу через діяльність, зокрема, через гру на ранньому етапі навчання – у шестирічному віці, а далі через діяльнісне навчання».

Інтегрований підхід сприяє інформаційному збагаченню мислення і почуттів учнів завдяки залученню цікавого матеріалу, що дає змогу зусібіч пізнати якесь явище, поняття, досягти цілісності знань. Державний стандарт також передбачає реалізацію змісту освітніх галузей як через окремі навчальні предмети, так і через інтегровані курси: «Мистецтво», «Технології», «Людина і світ», «Здоров'я і фізична культура».

У Програмах для середньої загальноосвітньої школи, які розроблені в 2006 році відповідно до вимог Державного стандарту початкової загальної освіти, навчальний курс «Я і Україна» може реалізуватись варіативно: не тільки окремими предметами, а й наскрізним інтегрованим курсом. Також у Програму включено інтегровані курси «Мистецтво», «Основи здоров'я». Програма з трудового навчання розроблена відповідно до вимог стандарту освітньої галузі «Технології».

Аналізуючи програму та зміст підручників, можна побачити, що одна тема вивчається на різних уроках. Наприклад, з природознавства у 4 класі вивчається тема «Різноманітність природи України», а у «Читанці 4 кл.» (Н. Ф. Скрипченко, О. Я. Савченко, Н. Й. Волошина) розглядається тема «Краса землі, краса життя». Об'єднання цих тем дає змогу досягти цілісності знань, зберігає час.

Інтегровані уроки в початковій школі дають можливість підводити учнів до усвідомленої і емоційно пережитої потреби міркувати і висловлювати свої думки на запропоновану тему. Діти мають можливість застосовувати при цьому арсенал своїх знань, життєвий досвід, зробити власні, нехай незначні, але дуже необхідні кожній дитині, умовиводи і пошукові відкриття.

Введення в педагогічну практику інтегрованих уроків здійснює

перебудову процесу навчання. У такий спосіб частково вирішується наявна у предметній системі суперечність між розрізненими предметними знаннями учнів і необхідністю їх комплексного застосування на практиці, у трудовій діяльності та в житті людини.

Відмінність інтегрованого уроку від традиційного полягає саме в тому, що предметом вивчення (аналізу) на такому уроці виступають багатопланові об'єкти, інформація про сутність яких міститься в різних навчальних дисциплінах; широка палітра використання міжпредметних зв'язків при різнобічному розгляді однопланових об'єктів, своєрідна структура, методи і прийоми, які сприяють його організації і реалізації поставлених цілей.

Інтегрований урок «об'єднує блоки знань із різних навчальних предметів, тем навколо однієї проблеми з метою інформаційного та емоційного збагачення сприймання, мислення, почуттів учня, що дає змогу пізнавати певне явище різнобічно, досягати цілісності знань». Такий урок потрібно спрямовувати на розкриття загальних закономірностей, законів, ідей, теорій, які відображено у різних науках і відповідних навчальних предметах. Він забезпечує формування в учнів цілісної системи уявлень про діалектико-матеріалістичні закони пізнання навколишнього світу у їх взаємозв'язку та взаємозумовленості, сприяє поглибленню та розширенню знань учнів, діапазону їх практичного застосування.

Мета інтегрованих уроків – формування в учнів цілісного світогляду про навколишній світ, активізація їх пізнавальної діяльності; підвищення якості засвоєння сприйнятого матеріалу; створення творчої атмосфери в колективі учнів; виявлення здібностей учнів та їх особливостей; формування навичок самостійної роботи школярів з додатковою довідковою літературою, таблицями міжпредметних зв'язків, опорними схемами; підвищення інтересу учнів до матеріалу, що вивчається; ефективна реалізація розвивально-виховної функції навчання.

Елементами змісту інтегрованих уроків є знання уміння і навички – лінійні та пересічні; досвід творчої діяльності; досвід емоційно-ціннісного ставлення до дійсності – світу, суспільства, людини. Інтегративна цілісність уроку потребує наявності однакового рівня спільності взаємодіючих елементів спільної мети для всіх процесів взаємодії, спрямованої на досягнення кінцевого результату.

Особливість інтегрованих уроків у початковій школі полягає у тому, що вони можуть проводитись як одним учителем, який викладає предмети, які інтегруються, так і двома вчителями у випадках, коли другий чи третій предмет, що інтегрується, викладає інший учитель (наприклад, музичне мистецтво, іноземна мова тощо). За потреби роль другого вчителя можуть виконувати учні основної школи, батьки, запрошені фахівці з теми вивчення. Через складність координації діяльності педагогів, інших залучених (учнів, батьків або фахівців), такі інтегровані уроки проводять необґрунтовано рідко, тому їх необхідно планувати заздалегідь.

Отже, основні ознаки інтегрованих уроків:

- нетрадиційна структура, що вирізняється чіткістю, компактністю (за блоками, які відповідають двом-трьом різним навчальним предметам, матеріал з яких інтегрується), а також оригінальністю мотиваційних та рефлексивних аспектів;
- логічний взаємозв'язок навчального матеріалу кількох навчальних предметів;
- підпорядкованість викладу навчального матеріалу різних навчальних предметів єдиній меті уроку (із змісту предметів добираються тільки ті відомості, які необхідні для її реалізації);
- інформативний об'єм уроку;
- вибір певного місця проведення та його оформлення;
- урізноманітнення засобів навчання (із використанням відео, аудіо записів, мультимедійних презентацій тощо), які водночас використовуються дозовано;
- раціональне поєднання різних видів діяльності учнів із різними способами навчальної взаємодії (колективна, парна, групова, індивідуальна);
- висока активність учнів та чітке визначення їхнього навантаження;
- підвищений емоційний вплив на учнів.

Отже, навчально-виховна система початкового навчання поєднує процеси навчального пізнання й діяльності дитини, а інтегрований підхід до навчання дає змогу враховувати цю особливість початкового етапу навчання за допомогою вибору відповідної тематики, добору змісту нового матеріалу, способів і засобів оволодіння ним.

Список використаних джерел

1. Морзе Н. В. Методика навчання інформатики: навч. посіб.: у 3 ч. / Морзе Н. В.; М. І. Жалдак (ред.). – К.: Навчальна книга, 2004. – Ч. 1: Загальна методика навчання інформатики. – 256 с.
2. Освітні технології / за ред. Пехоти О. М. – К.: А.С.К., 2001. – 237 с.

Вікторія Юрченко

КАМІНЬ НАПОЛЕОНА – КАМІНЬ ДОРОЖЧИЙ ЗА ДІАМАНТ

Історичній науці Наполеон Бонапарт відомий як непереможний полководець, творець Французької імперії та національна гордість Франції. Проте досить маловідомими та затьмареними його військовим генієм залишаються сторінки життя та діяльності імператора, як покровителя